



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Sol Triplex In Eodem Universo**

**Hermann, Amand**

**Sultzbaci, 1676**

Tertia. An Cœlum sit incorruptibile?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

formatarum & distinctarum: ipsa verò materies Cælum, & terra veluti semen Cæli appellata sit quasi confusam atq; permixtam ab artifice Deo accipiendâ formis idoneum. Et alibi sæpè. Idem deducitur clarè ex Authoritatibus Divi Bernardi supra, ubi dicit, corpora cœlestia esse corpora sicuti nostra, sed non ratione formæ; ergò ratione materiæ. His adiungi possent plurimi alii Sancti Patres, qui omnes clamant esse ejusdem rationis, ex eo, quod materia tota simul primâ die creata sit, ita, quod quidquid Deus postea produxit, non creavit, sed ex præjacente materia formavit; Cælum autem siderum, & Planetarum secundâ die produxit; ergò ex eadem materia.

**Probatur secundò Ratione:**

Quia nulla est necessitas asserendi materiam Cœlorum esse diversâ rationis à materia sub-lunarium, ergò: Probatur Ant. Quia si aliqua esset maximè, ut possit eorum corruptibilitas defendi, hæc non est, ergò: Probatur minor: Quia sola materia primâ non est principium corruptionis, nisi etiam forma talis sit ut separari possit à materia, quod contingit, vel quia forma non perfectè satiat eam, vel quia uniter forma materiæ mediantibus disputationibus contrarium habentibus, sed forma Cæli primò perfectè satiat eam, nec habet aliquod contrarium connaturalitèr, ergò. Confirmatur, quia si propter incorruptibilitatem Cœlorum distinguenda est eorum materia, à materia sub-lunarium, pari ratione debemus distinguere materiam unius Cæli ab alia materia alterius, utrobique enim eadem est ratio.

**Probatur terciò:**

Tum quia nihil potest assignari per quod distinguantur hujusmodi materiæ, actus enim est qui distinguit 7. Metaph. 49. Quilibet autem materia est pura potentia, ergò, Tum quia si materiæ Cœlorum, & sub-lunarium essent diversæ rationis, una deberet esse perfectior alterâ, duæ enim res defectu sunt inæqualis perfectionis, sunt enim species veluti numeri, ex Aristotele 8. Metaph. 10. hoc autem dici non potest, quia sequeretur aliquam materiam non esse infinitum Ens & maximè distans à Deo & pene nihil, ut loquitur D. Augustinus. Vide ea quæ dixi in Physica ad quæ me revoco, & conformatum volo.

**QUÆSTIO III.**

An Cælum sit incorruptibile?

Antiqui ferè omnes Philosophi ante Aristotelem & in quàm maximè, qui existimant Cælum esse unum aliquod ex Elementis, docuerunt, Cælum esse naturalitèr corruptibile, à quibus Plato in Thymæo in eo solùm discrepat, quod velit eos esse quidem de se corruptibiles, voluntate tamen, & beneficio Dei esse incorruptibiles, quàm etiam sententiam secuti sunt plurimi SS. Patres, verumtamen, ad quæstionem resolutivè

Dico: Cæli sunt connaturalitèr incorruptibiles. Est communis Theologorum & Philosophorum.

**Probatur primò:**

Ex Authoritate S. Augustini, qui lib. 1. Retract. cap. 3. ait, hunc locum Apoclypsi 21. Et vidit Cælum novum, & Terram novam, primum enim Cælum, & prima Terra abiit, &c. Spiritualitèr esse intelligendum; & lib. 3. lib. arbit. 23. ait: Summa Corpora quæ Cælestia sunt, minus corruptioni subjacere, nullâ corruptione radescere; Quare Concione 2. in Pf. 101. ut infra adducam explicat D. Petrum describentem Cæli corruptionem, de Cælo aëreo.

**Probatur secundò,**

Ex Scriptura, nam Ecelesiast. 3. dicitur: Didici quòd omnia opera, quæ fecit Deus perseverant in perpetuum: Psalmo 148. Statuit eam eternam.

**Probatur terciò:**

Ex Aristotele hęc lib. 1. Text. 21. Omne quod corrumpitur, corrumpitur à contrario, Cæli non habent contrarium, ergò: Major probatur, quia substantiæ non corrumpuntur à se ipsis, unumquodque enim Ens quantum est ex se, appetit semper esse; ergò si corrumpitur ab alio corrumpi debet; ergò à contrario, omnis enim corruptio, quæ fit ab alio necessariò debet fieri à contrario, quia primò simile in simile non agit, & solum contrariorum est sese mutuo pellere; Nec refert, quòd formæ substantiales sibi non sunt immediatè contrariæ, sunt tibi tamen contrariæ ratione dispositionum & accidentium. Non refert etiam, quòd lux careat contrario, & tamen desinat in aere, quia non desinit per actionem extrinseci agentis, quæ sit propriè corruptio, sed per subtractionem corporis luminosi, à cujus præsentia dependebat conservatio luminis. Probatur etiam mi. principalis: Quia motus circularis nullum habet contrarium; ergò & Cæli quòrum est moveri circularitèr, nihil habent contrarium; Probatur Antecedens, quia si quid esset, aut esset motus rectus, aut circularis, neuter est, quia recti inter se opponuntur, & circulares non sunt inter terminos maximè distantes Probatur consequentia: Quia principia immediata motuum sunt qualitates motivæ; ergò si motus non habent contrarium, nec qualitates habebunt; ergò nec substantiæ Cœlorum.

**Dices:**

Astronomi demonstrant duos motus in Cælo unum ab Oriente in Occidentem, alterum ab Occidente in Orientem, quòrum ille dicitur ab ipsis proprius decimæ spheræ (qui sic multiplicat Cælos) seu primo mobili, unde & primus motus dici solet quo die naturali, hoc est spatio 24. horarum ab Oriente per Meridiem in Occidentem. & hinc rursus per mediam noctem in Orientem motu simplicissimo & regulatissimo movetur, eoque motu omnes alias spheras rapit ab Oriente in Occidentem singulis diebus circa Terram, & hæc ratione motu raptis moveri dicuntur: Alter verò proprius est aliis spheris & primo mobili nullatenus conventit ab Occidente in Orientem, sed hi motus sunt contrarii, & omnes spheræ utrisque moventur ab Occidente in Orientem proprio, & raptitò ab Oriente in Occidentem. Respondeo, transeat illos motus esse in Cælis, sed non sunt contrarii, ut benè notat

Bbbb 3 Clavus

III.

IV.

Clavius in sphaera tit. de motibus orb. Quia non sunt simpliciter ad terminos contrarios, sed ad Orientem & Occidentem, ita ut diversa ubi, acquirant, in Oriente & Occidente eodem tempore, motus autem contrarii referri debent ad unum, idemque punctum fixum, ita ut uno motu accedatur ad aliud punctum, & alio recedatur ab eodem, quod nullo modo fit in motibus Cælorum, quia simpliciter omnes Cæli moventur ab Oriente in Occidentem, quia nullum datur instans temporis in quo quolibet punctum in illis assumptum non semper magis, ac magis ab Oriente recedat, & accedat in Orientem propter motum rapidissimum primi mobilis, quo rapiuntur & circumaguntur, & secundum quid ab Occidente in Orientem quatenus sub diversis signis Orientalibus reperiuntur. Vide Clavius de hac re: Et declaratur Exemplis; Si enim Navis aliqua maxima celeritate ab Oriente moverentur in Occidentem, aliquis vero existens in navi perambulet navim à prora in puppim, talis simpliciter movebitur ab Oriente in Orientem, & quod ad motum navis celerius multo quam motu proprio in contrariam partem moveatur, & ideo magis semper ab Oriente recedat & accedat ad Occidentem, licet simul secundum hoc est ad partes Orientales navis, non tamen simpliciter. Item formica lento gradu contra motum velocissimum alicujus rotæ ab Occidente in Orientem incedit. Quod itidem fieri potest in pelvi aqua repleta, ubi aqua paulatim ab una parte ad aliam moveatur, deinde pelvis in oppositam partem motu celerissimo circumagatur.

V.

### Probatur Conclusio quartò,

Experientiâ, quæ optima est Magistra in rebus Physicis, quia videmus corpora, quæ sunt corruptibilia, vel secundum se tota, vel secundum partes corrumpi, & alterari peregrinas impressiones suscipiendo, & sic à naturali statu aliquando cadere, sed Cæli ab eo tempore, à quo conditi sunt semper secundum se totos, & partes suas integri permanserunt, & invariabili uniformitate eodem modo moventur, nec alternantur, nec à naturali suo statu excidunt; ergo signum est eos esse simpliciter naturaliter incorruptibiles. Confirmatur: Tum quia non implicat, tum quia ad universi pulchritudinem facit.

VI.  
In igne ob  
varietatem  
non possunt  
videri corrup-  
tiones.

Dices: In sphaera ignis nullæ etiam sunt visæ mutationes similes, & tamen ignis est corruptibilis; ergo ex eo quod nullæ sint visæ mutationes in Cælis eorum incorruptibilitas non comprobatur. Respondeo negando consequentiam: Quia in infima parte ignis multæ sunt impressiones ignitæ, ut advertit Aristoteles; deinde ignis in sua sphaera est valde rarus, & consequenter non est visibilis à nobis, adeoque mirandum non est, si nullas viderimus in ipso mutationes. Denique quia aliunde colligimus ignem esse corruptibilem, quia est ejusdem rationis cum nostrate, cum habeat eadem accidentia, & sic quemadmodum iste, ita & ille est corruptibilis. Sed directè contra Conclusionem

Opponuntur plures Auctoritates Sacrae Scripturae, quæ Cælum corruptibile adstruit, ut ad Hebr. 1. *Ipsi peribunt, & sicut vestimentum veterascent, Job. 41. Homo cum perierit, non surget, donec atteratur Cælum. Isaia 14. Tabelescet omnis militia Cælorum: & 51. Cæli sunt fumus lignescens: & 65. Ego creo Cælos novos & Terram novam: Lucae 21. Cælum & Terra transibunt: Matth. 24. Stella cadent de Cælo, & Epist. 2. Petri cap. 3. dicitur: Cælos esse reservatos igni.* Ergo Cælum est corruptibile. Respondeo 1. Generaliter ad omnes istas & similes Auctoritates eas intelligendas esse, quod Cælum in alium statum secundum aliqua accidentia transiturum, non vero quod sit in substantia mutandum vel corruptendum, ut clarè docet D. Augustinus lib. 20. de Civit. cap. 14. 16. 18. & 24. & post ipsum Theologi communiter, & idem tenuit S. Hieronymus in cap. 6. Isaia, ubi ait: perditionem Cælorum non sonare interitum eorum, sed mutationem, quod latius prosequitur cap. 6. Isaia: ubi adducens illud Psalmi 101. *Ipsi peribunt, tu autem permanes, &c.* Concludit: *In quo clarè demonstratur perditionem & interitum, non abolitionem in nihil, sed commutationem sonare in melius.* Idem sentiunt plures alii Patres, & clarè colligitur ex Scriptura, quæ futuram Mundi mutationem vel purgationem, vel renovationem, vel servitutis, vel corruptionis liberationem nominat. Ad Rom. 8. ait S. Paulus: *Omnia Creatura ingemisunt, & parantur usque adhuc; non solum illa, sed & nos &c. ad ipsius Evocationem Dei expectantes redemptionem Corporum nostrorum: Quorum verborum sensus est, quemadmodum nos petimus immutationem, & glorificationem corporis nostri, ita & reliquæ creaturæ, rationis & sensus expertes expectant suam innovationem & instaurationem; ergo non immutabuntur substantialiter, sed tantum accidentaliter, alioquin illa mutatio non esset eorum perfectio, sed destructio, unde nec possunt dici illam appetere, sed potius timere, sicut & homo, si non esset resurrecturus in eodem corpore, non diceretur appetere illam immutationem, quia non esset redemptio corporis nostri. Unde ulterius arguit pro eadem veritate D. Hieronymus ex illo Isaia 30. *Erunt lux Luna sicut lux Solis & lux Solis erit septemplex, sicut lux septem dierum, si enim hæc astrâ futura sunt lucidiora, erunt utique ipsa duratura, sine & quoniam quoniam enim exponi non possunt, de alio Sole & Luna cum Scriptura utatur his nominibus, ut sunt in usu communi, communiter autem utantur tanquam singularia nomina significantiâ hunc Solem & hanc Lunam, quæ nunc sunt. Idem colligitur ex illo 1. Corinth. 7. *Præter figuram hujus Mundi figura dixit, & non substantiam, sed quia non modicam doctrinam adferri potest, ideo***

Respondetur 2. Particulariter ad quælibet. Et imprimis ad illud Hebr. 1. dicitur, id dici ad ostendendam immutabilitatem Dei, quasi diceret fieri quidem potest, ut Cæli perirent, saltem per annihilationem, tu tamen semper manes idem, unde etiam illa verba Lucae: *Cælum & Terra transibunt* conditionaliter, & comparativè sunt intelligenda, quali diceret

Citius, vel potius illa transibunt, quam Domini verba: Et sic etiam intelligitur illud Isaia: *Cæli sicut fumus liquefcent*, ut idem sit, citius liquefcent, sicut fumus, quam tua iustitia. Quod dicitur de Cælis novis, intelligitur quoad meliorem statum, & conditionem & positò, quòd fierent etiam quoad substantiam Cælum & Terra nova, hæc tamen non transibunt per corruptionem, sed per annihilationem. Casus autem stellarum non est ita intelligendus, quasi in rei veritate sint casuræ, sunt enim plurimæ ex illis multò majores Terræ ubi; ergo si caderent reciperentur? Sed quia lucere desinent ante innovationem vulgò existimabuntur cecidisse, Scriptura enim frequentè loquitur secundum communem loquendi modum hominum: vel per Stellas intelligi possunt multæ inflammationes ignitæ, quæ similes stellis de Cælo cadent. In loco tandem S. Petri per Cælos intelligendus est aër, ut explicat ipsemet D. Augustinus Concion. 2. p. 2. Psalm 101. dicens: *Aperte dixit hoc Apostolus Petrus, Cæli erant olim de aqua & per aquam constituti Dei verbo, per quod qui factum est mundus ab aqua inundatus perit, Terra autem & Cæli, qui nunc sunt, eodem verbo repositi sunt igni reservandi. Tam ergo dixit, Cælos perisse per diluivum, perisse autem novimus secundum quantitatem & spatia aëris hujus. Excrevit enim aqua, & totam capacitatem, ubi aves volitant occupavit, ac sic nunc Cæli perierunt propinqui terris, Cæli secundum quod dicuntur aves Cæli, sicut & Cæli Cælorum superiorum in firmamento. Sed utrum & ipsi perituri sunt igni? an hi Soli Cæli, qui etiam diluivio perierunt, diluivatio est aliquando serupulosior inter doctos. Ipsius autem mens patet aliunde ex dictis supra. Sed*

tuisset, nisi aliqua partes Cæli tunc fuissent inflammata, ex quo ulterius sequitur, Cælum posse converti in ignem, & consequenter esse corruptibile. Ad hanc oppositionem multi multa respondent, & inprimis aliqui dicunt, quòd similes Stellæ fuerint Cometæ; verum Cometæ non sunt in firmamento, ubi est Casiopeia, sed in suprema regione aëris; deinde Cometæ non servant eundem aspectum in omnibus regionibus, ut probat Clavius cum Mathematicis. Tertio Cometæ non moventur tam citò sicut sidera, & sicut motas fuisse, dicit Clavius. Alii dicunt fuisse exhalationes elevatas usque ad specificata loca, sed gratis, quomodo enim transirent spheram ignis absque eo, quòd non accenderentur? Quomodo transirent Cælos solidos sicut are fusos? & unde tanta copia exhalationum; quanta necessaria est ad tantæ magnitudinis Stellam? Melius ergò respondetur cum communi & Clavio, loco citato, illas Stellas relatas, non fuisse naturaliter genitas, sed miraculosè virtute Divinâ, ad aliquid ostendendum, quamvis id nobis fuerit & sic ignotum, sicut stella, quæ duxit Magos ad Christum, vel dic cum Lælio ad Stellam Veneris, eam auctam, id ei non esse novum, crevit & crevit, sicut Luna. Unde sicut hæc non mutatur intrinsecè, sed tantum extrinsecè, ratione majoris illuminationis, ita & illa.

QUÆSTIO IV.

An Cæli sint animati?

Chaldæi olim, & Platone teste, & defensore in Cratylo, & Epinomide ac omnes ferè veteres Physicologiæ Principes, Græci & Egypti, ac maxima copia plurimorum Philosophorum scripserunt, Cælos habere vitam & animam. Ex Arabibus senserunt idem Avicenna, Algazellus, Alpherabius, Ptolomæus & plurimi Astrologi. Ex Peripateticis Simplicius, Philop. Theophrastus, imò ipse Aristoteles, 2. Cælo, l. 1. 3. & 4. 61. ubi asserit decipi, qui existimant astra esse inanimata, cum animâ, vitæque consent. Ex Patribus Origines, Tom. 1. Comment. in Joannem in illa verba: *In principio, &c. & lib. 7. in Periarchon*, asserens insuper Stellas vitæ & virtutis capaces, & Christum non modò pro hominibus & Angelis, sed etiam pro ipsis passum esse, & aliqui putant etiam D. Hieronymum se ab hac sententia non excusare, & ipsum D. Thomam, quamvis reverà non sit, utpote cum loquatur ex mente Aristotelis

I. Antiquorum errores.

Divus Augustinus in hac materia pluribus videtur fuisse problematicus, nam lib. 2. Gen. lit. cap. 18. Et in Enchiridio cap. 18. de anima & vita disputans ait: *Nec illud certum habeo utrum ad eandem (videlicet beatitudinem hominum & Angelorum) societatem pertineat Sol & Luna, & cuncta Sidera, quamvis nonnullis lucida corpora esse sine sensu & intelligentia videantur.* Et lib. 1. de Consens. Evang. cap. 23. dicit: *Utrum universa ista corporis moles, quæ Mundus appellatur habeat quandam animam, vel quasi animam suam, id est rationalem vitam, quæ ita regatur, sicut unumquodq; animal, magna, atq; abditæ quæstio est.*

II. Mens D. Augustini proponitur.

IX. Dices: S. Petrus ibi Cælos distinguit ab Elementis; ergò per Cælos non potest intelligi Elementum aëris. Respondeo S. Petrum per Elementa intelligere non omnia, sed ea, quæ propè nos sunt, scilicet terram & aquam, ut notat Bannes, alioquin si omnia quatuor intelligerent etiam ignis ipse igne arderet, & ardore contabesceret.

X. Opponitur 2. Experientia, quòd Cælum mutatum fuerit, primam refert & recitat D. Augustinus lib. 22. Civit. cap. 8. his verbis: *Est in M. Varronis librù, quorum inscriptio est de Gente populi Romani, quod isdem verbis, quibus ibi legitur & hic ponam; In Cælo, inquit, mirabile exitit portentum: nam in Stella Veneris nobilissima, quam Plautus Vesperuginem, Homerum Hesperon appellat, pulcherrimam dicens, Castor scripsit tantum portentum exitisse, ut mutaret colorem, magnitudinem, figuram, Cursum, quòd factum ita, neq; antea, neq; postea sit. Hoc factum Ogyge Rege dicebant Adrastus, Cyzicenus & Dion. Neapolites, Mathematici nobiles.* Secundam refert Clavius in cap. 1. Sphæra tit. de quantitate Stellarum; nam Anno Christi 1572. nova Stella apparuit in Constellatione Casiopeia (est decima, ex 24. Stellis) que tantæ magnitudinis & splendoris in principio visa est, ut Veneris Stellam vinceret, sed post menses 2. ita diminuta fuit, ut æqualis videretur Stellæ polari, vel cujus alteri tertie magnitudinis, in qua mansit usque ad Annum 1574. ubi iterum evanuit, sed hoc fieri non po-